

Αρ. Πρωτ.

Θεσσαλονίκη 28/1/2024

**Θέμα: Εκδήλωση και συναυλία για Ημέρα
Μνήμη των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και
Ηρώων του Ολοκαυτώματος**

Στις **28.1.2024**, παρουσία του Σεβασμιώτατου Αρχιεπισκόπου Αμερικής κ.κ. Ελπιδοφόρου πραγματοποιήθηκε στην πλατεία Ελευθερίας τελετή για την Εθνική Ημέρα Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος.

Η τελετή ξεκίνησε με Ασκαβά (επιμνημόσυνη δέηση) από το Ραβίνο της ΙΚΘ Σοφολογιότατο Izhak Dayan και ακολούθησε η χορωδία της ΙΚΘ με τους ψαλμούς του Δαβίδ.

Στην συνέχεια στο βήμα προσήλθε ο Πρέσβης των Η.Π.Α. κ. George J. Tsunis, ο οποίος τόνισε:

«Πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη, που κάποτε ήταν γνωστές ως η μητέρα του Ισραήλ για τον ακμάζοντα εβραϊκό πληθυσμό τους βίωσαν την καταστροφή σχεδόν ολόκληρης της κοινότητας. Περίπου το 98% δολοφονήθηκε κατά τη διάρκεια αυτής της φρικτής περιόδου. Σήμερα, τιμούμε τη μνήμη τους και επιβεβαιώνουμε τη δέσμευσή μας να μην τους ξεχάσουμε.

Το κτίριο του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδος, σε αυτήν την πόλη τους επόμενους μήνες είναι μια τρανή απόδειξη αυτής της δέσμευσης. Αυτό το Μουσείο δεν θα χρησιμεύσει μόνο ως τόπος μνήμης για όσους χάθηκαν, αλλά θα είναι ένας εκπαιδευτικός φάρος που θα επιμορφώνει τις μελλοντικές γενιές για τις φρικαλεότητες του Ολοκαυτώματος και τους κινδύνους που προκύπτουν όταν αγνοούμε ή ανεχόμαστε το μίσος και τη μισαλλοδοξία που υπάρχει γύρω μας.

Θα σταθεί ως σύμβολο του συλλογικού μας όρκου «ποτέ ξανά»

Η προστασία του εβραϊκού πολιτισμού και των ιστορικών τόπων Εβραϊκής παρουσίας υπερβαίνει την απλή πράξη της διατήρησης. Είναι μια πράξη περιφρόνησης απέναντι σε όσους επιλέγουν σε όσους επιδιώκουν να σβήσουν την ιστορία ενός λαού και την

ύπαρξή του. Για το σκοπό αυτό πρέπει να ολοκληρώσουμε το Μουσείο Ολοκαυτώματος Ελλάδος και το πάρκο στην Πλατεία Ελευθερίας επειγόντως.

Αγαπητοί μου, ένας από τους αγαπημένους μου στωικούς είναι ο Επίκτητος ο οποίος μίλησε για συνειδητές επιλογές. Κάθε μέρα κάνουμε συνειδητές επιλογές. Ξέρουμε ποιο είναι το σωστό και πιο είναι το λάθος.

Και με όλο τον σεβασμό θα πω ότι υπάρχουν πολλά μέρη στα οποία μπορούμε να κάνουμε χώρους στάθμευσης. Αλλά υπάρχει μόνο ένα μέρος όπου μπορούμε να δεσμευτούμε να κλείσουμε σωστά την πληγή για να τιμήσουμε σωστά αυτούς που χάθηκαν και πρέπει να είναι εδώ. Επειδή το ήθος μας, το φιλότιμό μας, το απαιτεί από τον ίδιο μας τον εαυτό. καυσίμου μας απαιτούσε.

Αυτές δεν είναι τοποθεσίες που είναι μέρη Εβραϊκής Κληρονομιάς. Αποτελούν μέρη της παγκόσμιας κληρονομιάς και αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης ιστορίας. Το να είμαστε μάρτυρες σήμερα δεν σημαίνει απλώς να θυμόμαστε το παρελθόν απαιτεί από εμάς να δράσουμε τώρα ενάντια στο μίσος, στο μίσος κάθε μορφής, στον αντισημιτισμό και σε κάθε είδος διάκρισης.».

Ακολούθως ο Πρέσβης του Ισραήλ κ. Noam Katz σημείωσε:

«Σήμερα συγκεντρωνόμαστε για να αποτίσουμε, με επίσημο τρόπο, φόρο τιμής στις έξι εκατομμύρια ψυχές που δολοφονήθηκαν βάνουσα στο Ολοκαύτωμα, μια τραγωδία που στοίχισε σχεδόν πενήντα χιλιάδες ζωές από τη Θεσσαλονίκη, εξαλείφοντας το 94% της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης, η οποία κάποτε ήταν γνωστή ως Ιερουσαλήμ των Βαλκανίων. Κάτι τέτοιο απαιτεί αταλάντευτη επαγρύπνηση ενάντια στον αντισημιτισμό, τη λατρεία, τον ρατσισμό και τον φασισμό. Το Ποτέ Ξανά δεν είναι ένα κενό σύνθημα. Είναι εντολή ευθύνης και υποχρέωση.

Το επικείμενο Μουσείο του Ολοκαυτώματος στη Θεσσαλονίκη αποτελεί απόδειξη της κοινής μας δέσμευσης να θυμόμαστε το παρελθόν και να αντλούμε μαθήματα για το μέλλον. Με θάρρος ακούω ότι ο νέος δήμαρχος Θεσσαλονίκης Στέλιος Αγγελούδης

δεσμεύτηκε ότι η Πλατεία Ελευθερίας θα γίνει ένα Μνημείο για την εβραϊκή κοινότητα της πόλης».

Ο κ. Katz επεσήμανε ότι αναλογιζόμενοι το Ολοκαύτωμα «πρέπει να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα της συστηματικής κατήχησης και πλύσης εγκεφάλου που γεννά μίσος. Αυτή η κατήχηση επέτρεψε στους Ναζί να διαπράξουν το μεγαλύτερο έγκλημα στην ανθρώπινη Ιστορία, με στόχο να εξολοθρευτούν ένα ολόκληρο έθνος».

Ο Πρόεδρος του Ισραήλ τόνισε ότι η μνήμη των θυμάτων αποτελεί δέσμευση για την εξαγωγή διδαγμάτων, που θα προωθούν την ενότητα και την ανεκτικότητα και πρόσθεσε: «Δηλώνουμε ότι οι ιστορίες τους δε θα ξεχαστούν και η κληρονομιά τους θα χρησιμεύσει για να αντισταθούμε στον αντισημιτισμό, στο μίσος, την προκατάληψη σε οποιαδήποτε μορφή. Μαζί, ας φροντίσουμε να μην επαναληφθούν οι φρικαλεότητες του Ολοκαυτώματος».

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας, κ. Απόστολος Γ. Τζιτζικώστας, αναφέροντας στην τοποθέτησή του:

«Η καθιέρωση της Ημέρας Μνήμης για τους Έλληνες Εβραίους Μάρτυρες και Ήρωες του Ολοκαυτώματος, είναι μια ιδιαίτερα σημαντική, εθνική απόφαση αυτογνωσίας. Ειδικά εδώ στη Θεσσαλονίκη, είναι μια ημέρα που μας κάνει να σκεφτόμαστε ένα από τα σκοτεινότερα κεφάλαια της νεότερης Ιστορίας μας. Μνήμες πόνου και απώλειας που δεν χωρούν στον ανθρώπινο νου. Γιατί καμία άλλη εβραϊκή κοινότητα στην Ευρώπη δεν εξοντώθηκε τόσο μαζικά τόσο γρήγορα, όσο η εβραϊκή κοινότητα της Θεσσαλονίκης. Το Μνημείο του Ολοκαυτώματος μας προτρέπει να κοιτάξουμε κατάματα αυτό το παρελθόν. Και ταυτόχρονα αποτελεί τη διαρκή υπενθύμιση του καθήκοντος που έχουμε, να μην αφήσουμε ποτέ, ούτε χαραμάδα στο τυφλό μίσος, στο ρατσισμό και στον αντισημιτισμό.... Το Πάρκο Μνήμης που θα δημιουργηθεί στην Πλατεία Ελευθερίας, και για το οποίο χαιρετίζω την απόφαση του δήμου Θεσσαλονίκης να επισπεύσει επιτέλους τις διαδικασίες εργασιών για την ολοκλήρωσή του, αλλά και το Μουσείο Ολοκαυτώματος της Θεσσαλονίκης, για το οποίο η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας έχει ήδη εξασφαλίσει πόρους για τη χρηματοδότησή του, θα

αποτελούν ζωντανό μάθημα της Ιστορίας του τόπου μας και του Εβραϊκού Ελληνισμού, αλλά και καθημερινή υπενθύμιση του καθήκοντος όλων μας, να μην ξεχνάμε».

Αμέσως μετά στο βήμα ανέβηκε ο Αντιπρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, κ. Λάζαρος Σεφιχά. Μεταξύ άλλων υπογράμμισε:

«Σήμερα οι συνθήκες δεν είναι ίδιες με αυτές αμέσως μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Οι πληγές δεν είναι νοπές. Ότι μας έφερε όμως εκεί, το μίσος και αντισημιτισμός, δεν έπαψε ποτέ να υπάρχει. Στις μέρες μας όχι μόνο υπάρχει αλλά ενισχύεται ...

...Το 2024 συμπληρώνονται είκοσι χρόνια από την θέσπιση της εθνικής ημέρας μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος. Χρειάστηκαν περίπου οκτώ χρόνια προσπάθειας για να φτάσουμε σε μια εξέλιξη σταθμό το 2004. ... Τότε, γινόταν πλέον ευρύτερα αντιληπτό ότι η ενίσχυση της μνήμης του ολοκαυτώματος, η ενεργή συμμετοχή όλων σε αυτή τη διαδικασία, με την συγκεκριμένη ημέρα να λειτουργεί υπενθυμητικά και μόνο, δεν αφορά το χθες αλλά κυρίως το σήμερα και το αύριο και πως σημαντικότερος παράγοντας στην αέναη αυτή προσπάθεια πρέπει να είναι η Παιδεία.

Ένας τομέας στον οποίο πρέπει να επιμείνουμε με όλα τα προγράμματα τα οποία ήδη υπάρχουν, με την ταχύτερη δυνατή συγκρότηση και σωστή εφαρμογή του εθνικού σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού τη διασποράς του μίσους των ρατσιστικών μηνυμάτων και της παραποίησης της ιστορίας στη χώρα μας. Με την έναρξη των εργασιών για το Μουσείο Ολοκαυτώματος Ελλάδος που θα συμβάλλει καίρια στην ενίσχυση της Μνήμης και την προάσπιση της ιστορικής αλήθειας.

Αυτό που λείπει είναι το Πάρκο Μνήμης στην Πλατεία Ελευθερίας με το μνημείο του Ολοκαυτώματος στο κέντρο του. Η Κοινότητα, η ίδια η πόλη, ο διεθνής Εβραϊσμός, σε συνέχεια επανειλημμένων εξαγγελιών, αναμένει καρτερικά τις ενέργειες του Δήμου Θεσσαλονίκης για την υλοποίησή τους. Η παρατεταμένη καθυστέρηση για το έργο αυτό, κάνει τη Θεσσαλονίκη να φαίνεται πως στέκεται αμήχανη, σιωπηλή. Όπως στέκονταν οι Θεσσαλονικείς

παρατηρώντας τα όσα διαδραματίζονταν σε αυτό τον τόπο το Μαύρο Σάββατο.

Κυρίες και κύριοι,

Το Ολοκαύτωμα δεν συνέβη εν μία νυκτί. Γνωρίζουμε ότι ο αντισημιτισμός δεν εμφανίστηκε εν κενώ. Οι ιδέες και τα έργα των Ναζί, που σήμερα τρομάζουν, κάποτε ήταν αποδεκτά και βρήκαν γόνιμο έδαφος για να μας οδηγήσουν στον όλεθρο.

Παραμένουμε προσηλωμένοι στη Μνήμη. Στην υπόμνηση ενός εγκλήματος με θύματα έξι εκατομμύρια Εβραίους που αναίτια στιγματίστηκαν, διώχθηκαν και εξοντώθηκαν με βιομηχανικές μεθόδους. Ένα έγκλημα που διαπράχθηκε κατά της ανθρωπότητας.

Προσπαθούμε ώστε οι επώδυνες αυτές μνήμες, οι ζωές όσων χάθηκαν άδικα και οι εμπειρίες αυτών που επέζησαν, να αποτελέσουν τη βάση μιας καλύτερης, πιο ανοικτής, μιας πιο δεκτικής κοινωνίας.

Οι λέξεις Ποτέ Ξανά δεν βοηθούν από μόνες τους. Αν το αληθινό ζητούμενο είναι η αποτροπή της επανάληψης του Ολοκαυτώματος πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι αυτό επαφίεται σε εμάς. Σε όλους μας. Και πραγματώνεται με πράξεις, όχι με λόγια».

Ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Στέλιος Αγγελούδης στο χαιρετισμό του σημείωσε:

«Θέλω να είστε βέβαιοι ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης είναι έτοιμος να προχωρήσει στην άμεση δημοπράτηση αυτού του έργου. Είναι ημέρα πένθους η σημερινή, η ημέρα που γυρνάμε το ρολόι πίσω, στα χρόνια της φρίκης, στην μαρτυρική εκείνη εποχή που η Θεσσαλονίκη η πόλη της αρμονικής συμβίωσης επρόκειτο να στερηθεί ένα σημαντική κομμάτι της πολυπολιτισμικής της ταυτότητας, ένα κομμάτι της ίδιας της ψυχής της. Είναι η μέρα που αποδίδουμε τον ελάχιστο φόρο τιμής στα θύματα του τρόμου και επαναβεβαιωνουμε με τον πλέον εμφαντικό τρόπο πως δεν ξεχνάμε.

Είμαι στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσω πως με την έμπρακτη στήριξη της κυβέρνησης έγινε δυνατή η εξασφάλιση της απαραίτητης χρηματοδότησης ώστε να προχωρήσουμε άμεσα στη δημοπράτηση του έργου. Το

πάρκο μνήμης θα δημιουργηθεί στην νέα πλατεία Ελευθερίας και μαζί με το μουσείο ολοκαυτώματος θα αποτελέσουν δύο κορυφαία τοπόσημα που θα υπηρετούν τόσο την ανάγκη διαφύλαξης της ιστορικής μνήμης στο διηνεκές όσο και στην ανάδειξη της αλήθειας του ολοκαυτώματος, μιας αλήθειας που κάποιοι εξακολουθούν να αποκρύπτουν, να φαλκιδεύουν, να διαστρευλώνουν.

Ελάχιστοι ήταν εκείνοι που επιβίωσαν. Κατόρθωσαν, όμως, χάρη στο πείσμα, στην αποφασιστικότητα και στην επιμονή τους, να συγκροτήσουν και πάλι την κοινότητά τους, να οικοδομήσουν, όπως έχει επισημάνει στο παρελθόν ο πρόεδρος της κοινότητας, ο Δαυίδ Σαλιέλ, μια νέα ζωή πάνω στα ερείπια.

Σε αυτούς τους ανθρώπους, σε αυτούς που χάθηκαν στα κρεματόρια και σε αυτούς που επέστρεψαν, η πόλη δεν έχει εκπληρώσει το χρέος της. Οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι συνιστά ύβρη το γεγονός, πως η Πλατεία αυτή δεν έχει αποδοθεί ακόμη στη συλλογική μνήμη»

Ακολουθως η Αντιπεριφερειάρχης Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, κα. Π. Πατουλίδου παίρνοντας τον λόγο είπε:

«Από τις σχεδόν 46.,000 εβραίους της Θεσσαλονίκης επέστρεψαν 900 άνθρωποι.

Βρήκαν μια άδεια πόλη. Αναζήτησαν τα σπίτια τους. Η επιστροφή τους δεν ήταν θάνατος αλλά ήταν μια θλιβερή πραγματικότητα. Ένα νέο αδιέξοδο για την Εβραϊκή κοινότητα. Αδιέξοδες ιστορίες που δεν τιμούν πολλούς χριστιανούς εκείνης της εποχής.

Μια τραγική λεπτομέρεια...

Όταν άρχισαν να στήνουν τις ζωές τους από την αρχή, οι άνθρωποι παντρεύονταν ομαδικά. Γιατί; Γιατί δεν είχαν πια οικογένειες φίλους συγγενείς. Τι τροφοδοτεί τον ρατσισμό; η άγνοια. Κάθε παθογένεια μιας κοινωνίας οφείλεται στην άγνοια. Όπως μικρές αναφορές υπάρχουν στα εκπαιδευτικά βιβλία για την γενοκτονία των Ποντίων έτσι συμβαίνει και με το Ολοκαύτωμα. Λείπει όμως, λείπει τραγικά, από την εκπαίδευσή μας η ιστορία της ιστορίας μας.

Και αυτό το κενό γεννάει παρενέργειες με κυριότερη το μίσος. Θρέφει ψυχώσεις. Κι όταν η ψύχωση δηλητηριάζει τους λαούς γεννάει εκατόμβες νεκρών.

Τα νούμερα από μόνα τους μπορεί να είναι σοκαριστικά αλλά αυτά τα νούμερα έχουν πίσω τους πρόσωπα. Και σε αυτή την πλατεία, σε αυτές τις εκδηλώσεις το πρόσωπο του πόνου το είδαμε γιατί είδαμε ανθρώπους που επέζησαν και γύρισαν και είχαν και τον αριθμό στο μπράτσο.

Οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης δεν είχαν ούτε τάφο να τους θρηνήσει κάποιος. Το Μουσείο του Ολοκαυτώματος είναι ένα ουσιαστικό κομμάτι του παζλ της πόλης. Χαίρομαι που σήμερα επιβεβαιώνεται σήμερα ότι η Πλατεία Ελευθερίας σήμερα θα γίνει ένα τοπόσημο. Όχι ένα τοπόσημο τουριστικό, αλλά ένα προσκυνηματικό τοπόσημο.

Υπάρχει ένας στίχος στον Επιτάφιο του Ρίτσου που λέει «κι όσοι αγαπιούνται και νεκροί, ποτέ τους δεν πεθαίνουν» Είθε αυτή η πόλη να ξαναγαπήσει τους νεκρούς της! Αιωνία τους η μνήμη`

Την κεντρική ομιλία της εκδήλωσης έκανε ο Υφυπουργός Εσωτερικών (Τομέα Μακεδονίας και Θράκης), κ. Ευστάθιος Κωνσταντινίδης λέγοντας μεταξύ άλλων:

«Στην Ελλάδα δεν είναι ανεκτές εκδηλώσεις αντισημιτισμού και άλλων μορφών ρατσισμού και μισαλλοδοξίας. Το ελληνικό κράτος, με πολλά νομοθετικά και άλλα μέτρα καταπολεμά τον αντισημιτισμό και μεριμνά για τη μνήμη του Ολοκαυτώματος, σε στενή συνεργασία με τους Εβραίους συμπολίτες μας, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος και τις κατά τόπους Ισραηλιτικές Κοινότητες.

... ελληνική κυβέρνηση έχει δεσμευθεί να εκπονήσει, και ήδη επεξεργάζεται το περιεχόμενο ενός συνεκτικού Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση του αντισημιτισμού αυτό θα συστηματοποιεί πολλές δράσεις που ήδη πραγματοποιούνται επί σειρά ετών και θα προβλέπει πολλές νέες, με την εμπλοκή υπουργείων άλλων φορέων, όπως προβλέπει και η πρώτη `Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021, για την καταπολέμηση του Αντισημιτισμού και την

προώθηση της εβραϊκής ζωής`.παράλληλα, το υπουργείο Εξωτερικών ορίζει συνεχώς, από το 2012, Ειδικό Εκπρόσωπο για την καταπολέμηση του Αντισημιτισμού και την προάσπιση της Μνήμης του Ολοκαυτώματος.

Εδώ στη Θεσσαλονίκη, στην πόλη που στο παρελθόν χαρακτηρίστηκε ως Madre Israel, μητέρα του εβραϊσμού, η μνήμη είναι και θα παραμείνει παρούσα. Ο ελληνικός λαός, που σε τόσες θυσίες υποβλήθηκε κάτω από τη ναζιστική κατοχή και τον πόλεμο, δεν ανέχεται να βεβηλώνονται μνημεία και χώροι που μαρτυρούν σήμερα τη φρίκη που έζησε η ανθρωπότητα. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχάσουμε όσα συνέβησαν, πρέπει να μαθαίνουμε και να τα ερευνούμε, για να μην τα ξαναζήσουμε.

Γι' αυτό είναι εθνικό καθήκον μας να περάσουμε τη μνήμη στις νέες γενεές. Το Μουσείο του Ολοκαυτώματος, η ανέγερση του οποίου βρίσκεται πιο κοντά από ποτέ, θα συμβάλλει καθοριστικά σε αυτό. Κι ως μην πλανιόμαστε, υπάρχουν ακόμα θιασώτες του ναζισμού και του αντισημιτισμού, κι αν ντρέπονται να υπερασπιστούν δημόσια τις κτηνωδίες του παρελθόντος, καλλιεργούν συστηματικά τη ρητορική μίσους και σπέρνουν την έχθρα στο γόνιμο έδαφος της παραπληροφόρησης και της συνωμοσιολογία. Γι' αυτό, αν πράγματι θέλουμε το ποτέ ξανά, να μην καταλήξει μία αφελής ευχή, πρέπει πάντα να συνοδεύεται από το καμία ανοχή. Αιώνια η μνήμη τους».

Στη συνέχεια η κατάθεση στεφάνων στο Μνημείο Ολοκαυτώματος ξεκίνησε με την κα. Ρίνα Μπαρζιλιά Ρεβάν ως εκπρόσωπο των επιζησάντων μελών της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης ομήρων στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Μετά οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου «Ιωσήφ Νισσίμ» της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης άφησαν ένα λουλούδι στο μνημείο στη μνήμη των θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

Ακολούθησε η κατάθεση στεφάνων από τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής κ. Ελπιδοφόρο, τον Παναγιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης, κ. Φιλόθεο, εκπροσώπους των αρχηγών των κομμάτων, της Βουλής, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκπροσώπους διπλωματικών, πρυτανικών, εκκλησιαστικών, στρατιωτικών αρχών και Σωμάτων Ασφαλείας.

Η τελετή έκλεισε με κατάθεση στεφάνων, την τήρηση ενός λεπτού σιγής και τον Εθνικό Ύμνο.

Το ίδιο βράδυ, στην κατάμεστη αίθουσα τελετών του Α.Π.Θ η εκδήλωση στην οποία κεντρικός ομιλητής ήταν ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, υπέρτιμος και έξαρχος Ωκεανῶν, Ἀτλαντικοῦ τε καί Εἰρηνικοῦ, κ. Ἐλπιδοφόρος.

Στο πρώτο σκέλος της εκδήλωσης παρουσιάστηκε τμήμα των αποτελεσμάτων του ερευνητικού προγράμματος του Εβραϊκού Μουσείου Θεσσαλονίκης με τίτλο Ἐπιγράμματα του Ολοκαυτώματος των Ελλήνων Εβραίων ἀπό την σοπράνο Μαριάντζελα Χατζησταματίου, το μουσικό σύνολο Pellegrinaggio al levante Ensemble και μουσικούς της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης.

Στη συνέχεια στο βήμα ανέβηκαν αρχικά ο Πρέσβης των ΗΠΑ κ. George J. Tsunis, που υπογραμμίζοντας μεταξύ άλλων τη σημαντικότητα του Μουσείου Ολοκαυτώματος και στη συνέχεια ο Αντιπρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, κ. Λάζαρος Σεφικά μίλησε για τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Αμερικής, κ. Ἐλπιδοφόρο και τον πρώην Δημάρχο Θεσσαλονίκης, κ. Γιάννη Μπουτάρη οι οποίοι ανακηρύχθηκαν επίτιμα μέλη της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης.

Ο κ. Γ. Μπουτάρης ευχαρίστησε την ΙΚΘ για την τιμή που του έκανε και συνέχισε λέγοντας:

«Το Ολοκαύτωμα είναι και δική μας ιστορία, ήταν Έλληνες Εβραίοι τα θύματα των Ναζί Το Ολοκαύτωμα στέρησε από τη Θεσσαλονίκη το μέλλον της», Τόνισε δε τη σημειολογία του γεγονότος ότι δηλαδή η εκδήλωση φιλοξενείται στο πανεπιστήμιο της πόλης, που χτίστηκε πάνω στο εβραϊκό νεκροταφείο.

Κατά την απονομή των τιμητικών διακρίσεων ο πρόεδρος της ΙΚΘ και του ΚΙΣΕ, κ. Δαβίδ Σαλιέλ, ανέφερε πως «ο Γιάννης Μπουτάρης είναι μοναδικός για αυτό θα μείνει στην ιστορία. Όταν οι άλλοι φοβόντουσαν, ο Γιάννης Μπουτάρης έλεγε την αλήθεια», ενώ χαρακτήρισε ηγέτη και φίλο τον αρχιεπίσκοπο Αμερικής».

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, κ. Ἐλπιδοφόρος μίλησε αρχικά με θερμά λόγια για τον τίτλο του επίτιμου μέλους της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης που του απενεμήθη και στη συνέχεια ενέπνευσε το κοινό με την ομιλία του, η οποία είναι διαθέσιμη ολόκληρη στο ιστότοπο της ΙΚΘ: Σε αυτή μεταξύ άλλων τονίζονταν:

«Το κακό έχει όνομα, το κακό έχει ταυτότητα, το κακό έχει ιστορία και λέγεται φασισμός και ναζισμός.

Πρόκειται για τις ιδεολογίες εκείνες, που αιματοκύλισαν την Ευρώπη και τον κόσμο και που ουδεμία σχέση μπορούν να έχουν με τη χριστιανική θεολογία, όσο κι αν ορισμένοι επιχειρούν να ενδύσουν με χριστιανικό μανδύα τις ακραίες ιδεολογικές τους φαντασιώσεις. Θέτουν εαυτούς εκτός του ιερού περιβάλλοντος της Εκκλησίας όσοι διανοούνται να συσχετίσουν τον χριστιανισμό και δη την Ορθοδοξία με τον φασισμό και τον εθνικοσοσιαλισμό, το δόγμα της μνησικακίας».

Ο αρχιεπίσκοπος τόνισε πως η άρνηση του Ολοκαυτώματος δεν αποτελεί απλώς μία επιστημονική διαφωνία, αλλά συνιστά μία στρατευμένη άρνηση της ιστορίας και μία στοχευμένη διαστροφή της πραγματικότητας και πρόσθεσε πως «η οικουμενικότητα του μηνύματος του χριστιανισμού, ως συνέπεια της παγκοσμιότητας του απολυτρωτικού έργου του Χριστού και της διακηρυγμένης ενότητας του ανθρώπινου γένους βρίσκεται «στον αντίποδα του θεμελιώδους δόγματος του εθνικοσοσιαλισμού, σχετικά με την αξιολογική διάκριση των φυλών σε ανώτερες και κατώτερες».

Επισήμανε πως γινόμαστε όλοι μάρτυρες μιας ανησυχητικής έξαρσης του αντισημιτισμού, διεθνώς και πρόσθεσε πως «το πιο κρίσιμο, αλλά και πιο αποκαρδιωτικό ζήτημα είναι η εργαλειακή χρήση του αντισημιτισμού και μάλιστα, να τα λέμε, από θρησκευτικούς και εκκλησιαστικούς αξιωματούχους. Δεν έχω την πρόθεση να εξαιρέσω κανέναν. Το λάδι της θρησκείας στην περίπτωση αυτή, αντί να επουλώνει τις πληγές, αναζωπυρώνει τη φωτιά. Είναι ανάγκη να το πούμε με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο. Ο αντισημιτισμός δεν αποτελεί απλώς `προσβολή στην κοινή λογική`, όπως έγραψε πολύ σωστά η Χάννα Άρεντ , αλλά ο αντισημιτισμός συνιστά στίγμα για τον πολιτισμό μας».

Ο Σεβασμιώτατος έκανε μια ιστορική αναδρομή από την εποχή του διωγμού των διακοσίων πενήντα χιλιάδων Σεφαραδιτών Εβραίων από την Ισπανία, το 1492 και στην έλευση 20.000 εξ αυτών στη Θεσσαλονίκη, στη συμβολή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή της πόλης και σε εθνικούς αγώνες, ενώ αναφέρθηκε και στα μαρτύρια, τις διώξεις και την εξόντωση της συντριπτικής πλειοψηφίας της εβραϊκής

κοινότητας της πόλης κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής. Και πρόσθεσε πως το Μουσείο Ολοκαυτώματος που σχεδιάζεται φιλοδοξεί να καταγράψει την ασύλληπτη για τον ανθρώπινο νου θηριωδία και να υπηρετήσει την απελευθερωτική και παιδαγωγική λειτουργία της ιστορικής μνήμης.

Τέλος ο Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος ευχαρίστησε την Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης για την τιμή που του έκανε και δήλωσε συγκινημένος που βρέθηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, στην Θεολογική σχολή του οποίου, όπως είπε διδάχθηκε και δίδαξε «την ορθόδοξη θεολογία των ανοιχτών οριζόντων, της εξωστρέφειας, του διαλόγου και του σεβασμού της κάθε είδους ετερότητας».

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Μιχάλη Οικονόμου, με σολίστ τον διεθνή φήμη πιανίστα, κ. Ilya Poletaen και την σύμπραξη της Μικτής Χορωδίας Θεσσαλονίκης υπό την καθοδήγηση της κας Μαίρης Κωνσταντινίδου.

Στην συναυλία παρουσιάστηκαν οι συνθέσεις:

1. Άρνολντ Σένπεργκ (1874-1951): Νυχτερινό για έγχορδα και άρπα
2. Αντόν Ρουμπινστάιν (1829-1894): Κοντσέρτο για πιάνο αρ.4, έργο 70 (Α' εκτέλεση Κ.Ο.Θ.)
3. Τζουζέπε Βέρντι (1813-1901): Va, pensiero (Χορικό των Εβραίων Σκλάβων) από την όπερα `Nabucco` (Ναβουχοδονόσωρ).